

Katedra speciální pedagogiky Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova

Okruhy ke státní bakalářské zkoušce:

Inkluzivní pedagogika

1. *Východiska inkluzivního vzdělávání, historický vhled, vysvětlení pojmů: inkluze, integrace, segregace a exkluze. Principy a podmínky inkluzivního vzdělávání. Hodnocení školy z hlediska inkluzivní politiky, kultury a praxe školy.*
2. *Česky vzdělávací systém – organizace a struktura vzdělávacího systému. Systém kurikulárních dokumentů na státní a školní úrovni (RVP, ŠVP). Učitel a jeho osobnost (typologie osobnosti), třídní učitel, psychologická náročnost učitelství, syndrom vyhoření a jeho prevence.*
3. *Legislativní rámec společného vzdělávání (školský zákon č. 561/2004 Sb., § 16, vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných v aktuálním znění). Diagnostika, poskytování a vyhodnocování podpůrných opatření 1. stupně.*
4. *Poskytování poradenských služeb ve školských poradenských zařízeních (PPP a SPC), střediscích výchovné péče a na školních poradenských pracovištích (prostřednictvím výchovného poradce, metodika prevence, školního speciálního pedagoga, školního psychologa) – postup poradenského procesu, standardní služby (vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče v aktuálním znění).*
5. *Žáci se zdravotním postižením, žáci se zdravotním znevýhodněním, dopady do vzdělávání, diagnostika, poskytování podpůrných opatření.*
6. *Pedagogická diagnostika ve vzdělávacím procesu – význam diagnostiky v pedagogické praxi, dynamické přístupy k diagnostice, sumativní hodnocení, poskytování formativní zpětné vazby.*
7. *Žáci s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu odlišných kulturních a jiných životních podmínek (rodinné prostředí s nízkým socio-ekonomickým statusem, ohrožení špatným zacházením v blízkých vztazích, nařízená ústavní nebo uložená ochranná výchova, příslušnost k etnické nebo národnostní skupině či specifickému sociálnímu prostředí, s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka aj.)- dopady do vzdělávání, diagnostika, poskytování podpůrných opatření.*

8. *Žáci se specifickými poruchami učení a chování, dopady do vzdělávání, diagnostika, poskytování podpůrných opatření. Žáci nadaní a mimořádně nadaní, diagnostika, poskytování podpůrných opatření.*
9. *Náročné životní situace v žákově životě a jejich příčiny – školní vzdělávání jako zdroj zátěže, přechody mezi vzdělávacími stupni a institucemi. Školní úspěšnost a faktory, které ji ovlivňují. Stres a jeho zvládnutí. Zásady krizové intervence.*
10. *Vyučování jako pedagogický proces – Výchovně vzdělávací cíle, výukové strategie, vyučovací metody, organizační formy vyučování (hromadná, skupinová, individuální atd.), individuální vzdělávání. Rozvoj osobnostních a sociálních kompetencí žáka.*
11. *Motivace k učení, práce s motivací ve vzdělávání. Vlivy snižující motivaci (nuda, strach, nenaplnění žákových potřeb, motivační konflikty, nadměrná motivace). Role učitele při motivaci. Osobnost žáka, proces učení v souvislosti s vývojem osobnosti žáka.*
12. *Metodologie v pedagogickém výzkumu – vymezení vědní disciplíny, rozdíly ve výzkumných přístupech (kvalitativní a kvantitativní design výzkumu). Výzkumné metody a jejich využití. Etapy výzkumu (téma, výzkumný problém, sběr dat, analýza dat, interpretace dat, diskuze a závěry). Etické hledisko ve výzkumu.*
13. *Kultura a klima školy – Školní třída jako sociální skupina, skupinová dynamika. Fáze vývoje sociální skupiny. Sociální klima a možnosti jeho diagnostiky. Projevy narušených vztahů, prevence a intervence ve třídě s narušenými vztahy. Klima učitelského sboru. Postoje, předsudky a stereotypy (genderové, etnické, náboženské atd.).*
14. *Rodina jako socializační a edukační prostředí, proces socializace a jeho význam. Rozdíl v rodinné a školní socializaci. Vztahy rodiny a školy, komunikace mezi rodinou a školou. Náročné situace v rodině a jejich dopad do vzdělávání.*
15. *Alternativní vzdělávací programy a inovace ve škole, reformní školy, alternativní přístupy ke vzdělávání, příklady alternativních vzdělávacích programů a metod výuky, možnosti organizace vzdělávání v alternativním vzdělávacím programu, výhody a nevýhody.*

Literatura

- BENDL, Stanislav. *Školní kázeň v teorii a praxi: učebnice pro studenty učitelství*. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-432-2.
- ČÁP, Jan. *Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy*. Praha: ISV, 1996. ISBN 80-85866-15-3.
- DRAPELA, Victor J. *Přehled teorií osobnosti*. Praha: Portál, 1997. ISBN 978-80-262-0040-6.
- HŘÍBKOVÁ, Lenka. *Nadání a nadaní: Pedagogicko-psychologické přístupy, modely, výzkumy a jejich vztah ke školské praxi*. Praha: Grada Publishing as, 2009. ISBN 97-88024719-98-6.
- KNOTOVÁ, Dana. *Školní poradenství*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2.
- KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Systém hodnocení a sebehodnocení žáků, Zkušenosti z České republiky i Evropských škol*. Brno: MSD, 2011. ISBN 978-80-7392-169-9.
- KREJČOVÁ, Lenka; MERTIN, Václav; BUČILOVÁ KADLECOVÁ, Jana et al. *Pedagogická intervence u žáků ZS: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 31.10.2010*. Praha: WoltersKluwer, 2010. ISBN 97-88-07357-603-5.
- KUČEROVÁ, Stanislava. *Člověk, hodnota, výchova*. Prešov: Manacom, 1996. ISBN: 80-85668-34-3.
- LUKAS, Josef; LOJDOVÁ, Kateřina. *Řízení třídy: přístupy, oblasti, strategie. Pedagogika*. Praha: PedF UK, 2018. ISSN 0031-3815.
- MERTIN, Václav; KREJČOVÁ, Lenka. *Metody a postupy poznávání žáka: pedagogická diagnostika: 2., doplněné a aktualizované vydání*. Praha: WoltersKluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7552-014-2.
- MAŇÁK, Josef; JANÍK, Tomáš. *Výukové metody jako předmět výzkumu. Výzkum výuky: Tematické oblasti, výzkumné přístupy a metody*. Brno: Paido, 2009, 83-96. ISBN 978-80-7315-180-5.
- MAREŠ, Jiří. *Pedagogická psychologie*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-262-0174-8.
- MATĚJČEK, Zdeněk. *Co děti nejvíc potřebují*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0853-2.
- PRAŠKO, Ján; PEŠEK, Roman. *Syndrom vyhoření-Jak se prací a pomáháním druhým nezničit: Pohledem kognitivně behaviorální terapie*. Vydavatelství Pasparta, 2016. ISBN 978-80-881-6300-8.
- PETTY, Goeff. *Moderní vyučování*. Praha: Portál. 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.
- PORTEŠOVÁ, Šárka; POLEDŇOVÁ, Ivana. *Rozumově nadaní studenti s poruchou učení: cesty od školních výkonových paradoxů k úspěchu*. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-7520-7.
- PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-503-5.
- RABUŠICOVÁ, Milada et al. *Škola a (versus) rodina*. Brno, MuniPress, 2004. ISBN 80-210-3598-6.
- SVOBODOVÁ, Jarmila. *Výběr z reformních i současných edukačních koncepcí*. Brno: MSD, 2007. ISBN: 978-80-86633-93-0.
- TOMKOVÁ, Anna, et al. *Rámec profesních kvalit učitele*. Praha: NÚV, 2012. ISBN 978-80-210-7885-7.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Kognitivní a sociální psychologie žáka základní školy*. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0181-8.
- VALIŠOVÁ, Alena; KASIKOVÁ, H. et al. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing as, 2007. ISBN 978-80-247-3357-9.
- ZELINKOVÁ, Olga. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program: nástroje pro prevenci, nápravu a integraci*. Praha: Portál, sro, 2001. ISBN 80-7178-544.

Školská legislativa: www.msmt.cz

Rámcové vzdělávací programy: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/>